

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารเพื่อความเป็นเลิศขององค์กรตามแนวคิดของแมคคินซี ศึกษาศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัย เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดกรอบแนวคิดการบริหารเพื่อความเป็นเลิศขององค์กร

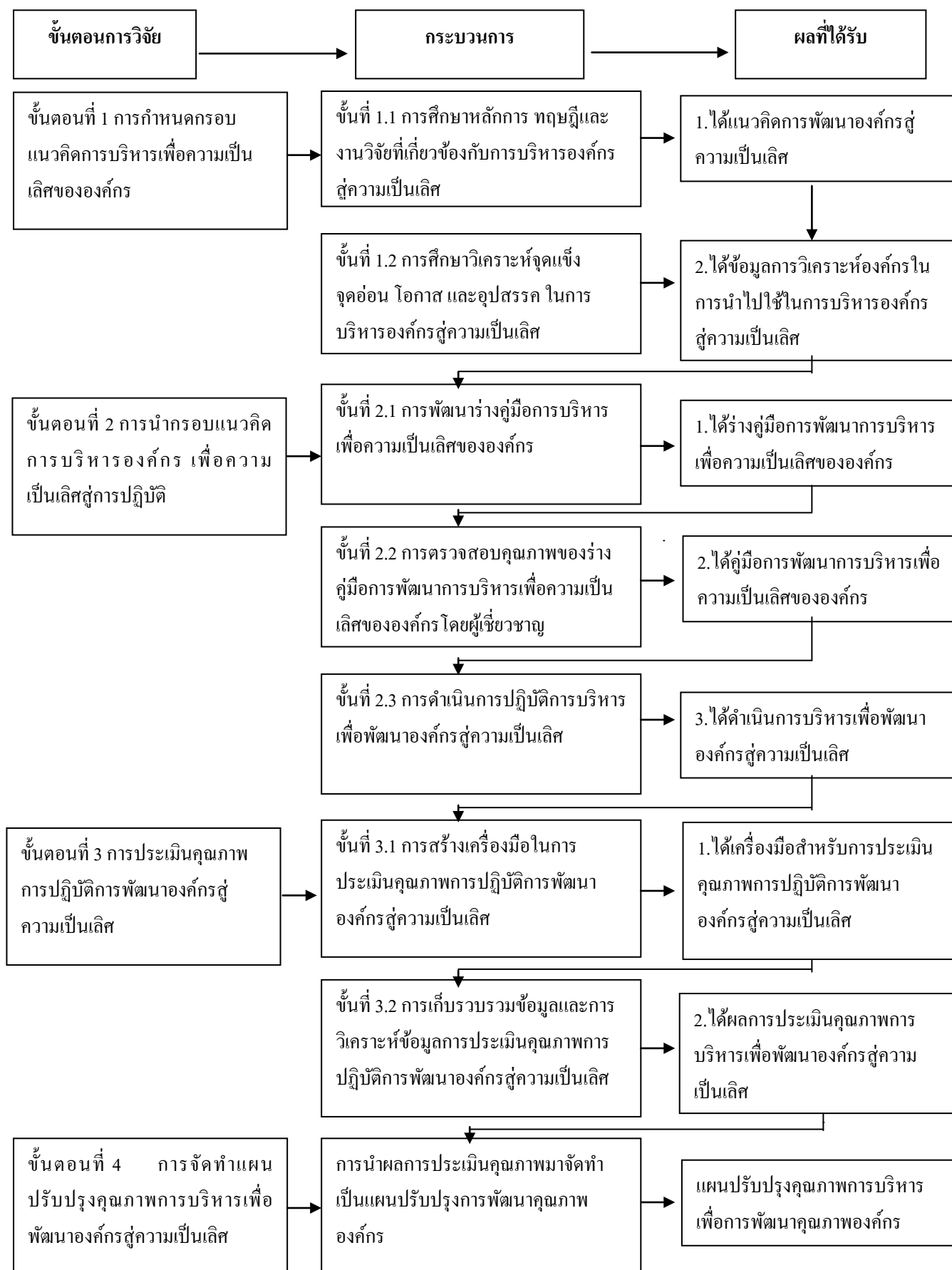
ขั้นตอนที่ 2 การนำกรอบแนวคิดเพื่อความเป็นเลิศขององค์กรสู่การปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินคุณภาพการปฏิบัติการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ

ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำแผนปรับปรุงคุณภาพการบริหารเพื่อพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ

การดำเนินการวิจัยในแต่ละขั้นตอนสามารถนำเสนอเป็นแผนภูมิได้ ดังนี้

ภาพที่ 3.1 แสดงขั้นตอนการวิจัย

การดำเนินการวิจัยจากแผนภูมิในภาพที่ 3.1 ในแต่ละขั้นตอน มีรายละเอียด ดังนี้
ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดกรอบแนวคิดการบริหารเพื่อความเป็นเลิศขององค์กร มีกระบวนการสำคัญ ดังนี้

ขั้นที่ 1.1 การศึกษาหลักการ ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารองค์กรสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร หนังสือ บทความและงานวิจัย และทำการกำหนดกรอบแนวคิดการบริหารเพื่อความเป็นเลิศขององค์กรร่วมกับบุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำนวน 17 คน ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำนวน 1 คน 2) รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำนวน 8 คน 3) ผู้อำนวยการกลุ่ม/หน่วย จำนวน 8 คน ซึ่งบุคลากรทุกคนตัดสินใจร่วมกันในการใช้แนวคิดการบริหารเพื่อความเป็นเลิศขององค์กร ตามแนวคิดของแม็คคินซี

ขั้นที่ 1.2 การศึกษาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ในการบริหารองค์กรสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งผู้วิจัยร่วมกับบุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำนวน 38 คน ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำนวน 1 คน 2) รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำนวน 8 คน 3) ผู้อำนวยการกลุ่ม/หน่วย จำนวน 8 คน 4) ผู้แทนจากคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา(กพท.) จำนวน 3 คน 5) ผู้แทนจากคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา(อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา) จำนวน 3 คน 6) ผู้แทนจากคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา(กตปน.) จำนวน 3 คน 7) ผู้แทนจากผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำนวน 12 คน ได้ร่วมกันวิเคราะห์องค์กร โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis เมื่อวันที่ 9 - 12 กันยายน 2553

ขั้นตอนที่ 2 การนำกรอบแนวคิดการบริหารองค์กรเพื่อความเป็นเลิศสู่การปฏิบัติ

ขั้นที่ 2.1 การพัฒนา (ร่าง) คู่มือการบริหารองค์กรเพื่อความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผู้วิจัยและบุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำนวน 18 คน ประกอบด้วย 1) รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำนวน 1 คน 2) ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน 3) นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ได้ร่วมกันจัดทำ (ร่าง) คู่มือการบริหารองค์กรเพื่อความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ช่วงระหว่างวันที่ 6 กันยายน 2552 ถึง 15 กันยายน 2553 ประกอบด้วยสาระสำคัญ 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 หลักการและแนวคิดในการจัดทำคู่มือ ส่วนที่ 2 ปัจจัย 7 ประการตามกรอบแนวคิดของแม็คคินซี (McKinsey) และส่วนที่ 3 การบริหาร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 และแนวปฏิบัติเพื่อความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ตามแนวคิดของแมคคินซี (McKinsey)

ขั้นที่ 2.2 การตรวจสอบคุณภาพของ (ร่าง) คู่มือการบริหารองค์กรเพื่อความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1) ผู้วิจัยนำ (ร่าง) คู่มือการบริหารองค์กรเพื่อความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้วิจัยปรับแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2) ผู้วิจัยนำ (ร่าง) คู่มือการบริหารองค์กรเพื่อความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ให้ผู้เชี่ยวชาญวิพากษ์คู่มือ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งประกอบด้วย 1) รองศาสตราจารย์นิภา เพชรสม 2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญญา พานิช 3) นายสุรพล ทิมวัฒน์ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

3) ปรับปรุงแก้ไข (ร่าง) คู่มือการบริหารองค์กรเพื่อความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นที่ 2.3 การดำเนินการปฏิบัติการโดยใช้คู่มือการบริหารองค์กรเพื่อความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการปฏิบัติการ ดังนี้

1) ผู้วิจัยจัดทำคู่มือการบริหารองค์กรเพื่อความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 เพื่อแจกให้กับบุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำนวน 63 คน ประกอบด้วย

1. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 1 คน
2. รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 8 คน
3. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในกลุ่มอำนาจการ จำนวน 6 คน
4. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในกลุ่มบริหารการเงินและสินทรัพย์

จำนวน 6 คน

5. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในกลุ่มบริหารงานบุคคลจำนวน 10 คน
6. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในกลุ่มนโยบายและแผน จำนวน 7 คน
7. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา

จำนวน 6 คน

8. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในกลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน

จำนวน 3 คน

9. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล

การจัดการศึกษา จำนวน 14 คน

10. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในหน่วยตรวจสอบภายใน จำนวน 2 คน

2) ทุกภาคส่วนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ได้ดำเนินการปฏิบัติการตามคู่มือการบริหารองค์กรเพื่อความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ตั้งแต่วันที่ 30 เดือนกันยายน พ.ศ.2553 ถึงวันที่ 30 เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2554 โดยในระหว่างดำเนินการ ได้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างน้อย 1 ครั้งต่อเดือน รวมทั้งสิ้น จำนวน 8 ครั้ง การติดตามผลระหว่างดำเนินการ การแก้ปัญหา และการปรับปรุงคู่มือให้มีความสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินการและเป็นปัจจุบัน เช่น การปรับโครงสร้างของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 กำหนดให้มีเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เพื่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินคุณภาพการปฏิบัติการพัฒนาองค์กรเพื่อความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2

ขั้นที่ 3.1 การสร้างเครื่องมือในการประเมินคุณภาพการปฏิบัติการพัฒนาองค์กรเพื่อความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1) ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินคุณภาพการปฏิบัติการพัฒนาองค์กรเพื่อความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำนวน 1 ฉบับ คือ แบบประเมินการบริหารเพื่อความเป็นเลิศขององค์กรตามแนวคิดของแมคคินซี กรณีสึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 มีวัตถุประสงค์สำหรับใช้ในการประเมินสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 เพื่อศึกษาความจำเป็นหรือความเหมาะสมของการบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อนำสู่การปฏิบัติ ซึ่งจะใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ต่อไป

คำชี้แจง

1. ผู้ประเมิน คือ ผู้เชี่ยวชาญหรือคณะกรรมการประเมินแบบประเมินเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การบริหารเพื่อความเป็นเลิศขององค์กรตามแนวคิดของแมคคินซี กรณีสึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

2. โปรดให้ข้อมูลที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง หรือความเหมาะสมในการบริหารจัดการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ตามแนวคิดของแมคคินซี

เกณฑ์การประเมิน/ระดับคุณภาพ

โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ประเด็นการตรวจ และเกณฑ์การประเมิน/ระดับคุณภาพ กรณีแสดงความคิดเห็นว่า ต้องปรับปรุง ควรปรับปรุง โปรดระบุข้อเสนอแนะ/ปรับปรุง ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมิน/ระดับคุณภาพตามกรอบการดำเนินงาน และประเด็นการตรวจ ดังนี้

ระดับ 5 ดีมาก	มีการดำเนินงานตามประเด็นการตรวจ ครบทุกข้อ
ระดับ 4 ดี	มีการดำเนินงานตามประเด็นการตรวจ จำนวน 4 ใน 5 ส่วน
ระดับ 3 พอใช้	มีการดำเนินงานตามประเด็นการตรวจ จำนวน 3 ใน 5 ส่วน
ระดับ 2 ควรปรับปรุง	มีการดำเนินงานตามประเด็นการตรวจจำนวน 2 ใน 5 ส่วน
ระดับ 1 ต้องปรับปรุง	มีการดำเนินงานตามประเด็นการตรวจ จำนวน 1 ใน 5 ส่วน

การสรุปผลระดับคุณภาพตามเกณฑ์การประเมิน ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมิน/ระดับคุณภาพโดยเฉลี่ย ดังนี้

ระดับดีมาก	มีการดำเนินงานตามประเด็นการตรวจ โดยเฉลี่ย = 4.5 - 5
ระดับดี	มีการดำเนินงานตามประเด็นการตรวจ โดยเฉลี่ย = 4 - 4.4
ระดับพอใช้	มีการดำเนินงานตามประเด็นการตรวจ โดยเฉลี่ย = 3.5 - 3.9
ระดับควรปรับปรุง	มีการดำเนินงานตามประเด็นการตรวจ โดยเฉลี่ย = 3 - 3.4
ระดับต้องปรับปรุง	มีการดำเนินงานตามประเด็นการตรวจ โดยเฉลี่ยต่ำกว่า 3

2) ผู้วิจัยนำแบบประเมินคุณภาพการปฏิบัติการพัฒนาองค์กรเพื่อความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง และผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินคุณภาพฯ ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3) ผู้วิจัยนำแบบประเมินคุณภาพการปฏิบัติการพัฒนาองค์กรเพื่อความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย 1) นายนิกุล ประทีปพิชัย 2) นายขรรค์ เจริญศรี 3) นายอุดม เทศนุ้ม และผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินคุณภาพฯ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นที่ 3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินคุณภาพการปฏิบัติการพัฒนาองค์กรเพื่อความเป็นเลิศ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการประเมินคุณภาพการปฏิบัติการพัฒนาองค์กร เพื่อความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยมีกรรมการประเมินจำนวน 3 คน ประกอบด้วย 1) นายนิกุล ประทีปพิชัย รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์วาส เขต 2 เป็นประธานฯ 2) นายบรรยง เจริญศรี รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 กรรมการ และ 3) นายอุดม เทศนุ้ม หัวหน้ากลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา กรรมการ โดยที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ดำเนินการประเมินตามแบบประเมินคุณภาพการปฏิบัติการพัฒนาองค์กรเพื่อความเป็นเลิศ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 เมื่อวันที่ 15 - 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 โดยการประเมินเชิงประจักษ์ จากแฟ้มผลการปฏิบัติงาน และการสัมภาษณ์ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานตามประเด็นการตรวจประเมิน พร้อมทั้งมีการให้คำแนะนำการดำเนินการตามหลักวิธีที่ถูกต้องเหมาะสมเพิ่มเติมในลักษณะการนิเทศ

2) ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินคุณภาพการปฏิบัติการพัฒนาองค์กรเพื่อความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำแผนปรับปรุงคุณภาพการบริหารองค์กรเพื่อความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

ผู้วิจัยนำผลการประเมินคุณภาพการปฏิบัติการพัฒนาองค์กรเพื่อความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 มาจัดทำแผนปรับปรุงคุณภาพการบริหารร่วมกับบุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำนวน 63 คน เมื่อวันที่ 20 - 30 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2554